

1. maj i Give

Glædelig 1. maj alle sammen og tusind tak fordi jeg må komme her og dele et par tanker med jer. Som overordnet emne eller ledetråd i det jeg vil sige, har jeg valgt begrebet tillid. Det her er min debut som politisk taler, så jeg håber at I bærer over med mig.

Jeg har læst historie i Aalborg og jeg læste bl.a. en del om laug og gildevæsnet i Danmark. Gilder og laug; det var middelalderens måde at slutte sig sammen på og ofte var der tale om faglige organisationer ligesom f.eks. fagforeningerne i dag.

I mine studier studede jeg over nogle af de ældste gilders statutter.

I Danmarks ældste gilde, Sct. Knudsgildet i Slesvig, er der en statut der hedder *De Pistoribus*, hvilket er latin og betyder "angående møllere af korn". Ifølge denne statut kan møllere ikke optages i Knudsgildet.

Der gives ingen forklaring eller uddybning af dette forbud, men jeg mener at finde svaret i Geoffrey Chaucers' hovedværk *Canterbury Fortællingerne* der er fra slutningen af 1300-tallet. I disse historier, der beskriver en række af typiske personer fra middelalderen, tegner Chaucer et særdeles negativt billede af netop møllere. Chaucers persongalleri var arketyper på samfundet så han har altså udhængt et helt erhverv i sin bog. Hvorfor nu dette?

Det handler om tillid. Mølleren beskyldes i bogen for at *stjæle* af bondens korn når han maler det, så det mel bonden fik tilbage ikke var det fulde udbytte af hans møjsommelige slid i marken. Det har i praksis været umuligt for bonden at bevise hvis der manglede lidt mel.

I en agrarøkonomi som i middelalderen afhang alt af korn, således betalte bønderne skat og tiende i form af korn, så det var en alvorlig beskyldning og alene mistanken om at mølleren stjal fra bonden var altså nok til at man på Geoffrey Chaucers tid betragtede dette erhverv som grundlæggende uærligt; også i Danmark, som statuten *de pistoribus* vidner om.

Det er nok ikke så tit vi tænker over det, men tillid mellem mennesker og menneskets tillid til ekspert-systemer af forskellig karakter er i virkeligheden det der oppebærer vores samfund.

En pengeseddels værdi f.eks. er bestemt alene ved den tillid vi har til den, hvilket i virkeligheden er den tillid vi har til samfundet, og altså i sidste ende til hinanden. Derfor kan kursen på penge fluktuere som tilliden til møntfoden stiger og falder.

Tillid er også helt nødvendig i trafikken, tillid til at de andre bilister opfører sig ordentligt og ikke kører over for rødt lys. Tillid til, at systemet fungerer; trafiklysene der virker som de skal f.eks. Og systemet virker heldigvis, ikke mindst *fordi* vi har tillid til det.

Under tiden kan tillid også være en væsentlig del af det der driver væksten i samfundet, hvorimod manglende tillid er det der skaber bobler i økonomien, bobler der brister når tilliden pludselig forsvinder fordi den er blevet misbrugt.

Tillid er altså godt for samfundsøkonomien og mistillid skadeligt, i en grad så staten må lave dyre bankpakker, for at genoprette tilliden når det er nødvendigt, fordi folk ikke længere har tillid til at de penge de møjsommeligt har sparet sammen forvaltes fornuftigt eller at banken er sikker.

Når et begreb eller værdi som tillid er så vigtig for samfundet skal man passe på man ikke uforvarende kommer til at erodere denne tillid.

Én måde at erodere tilliden på er ved konsekvent at udvise mistillid igennem tale og handling. "Tillid er godt men kontrol er bedre" siger man, men er det nu også altid det? Og hvis det er, hvorfor gælder det så kun den ene vej? Hvorfor er der *aldrig* lighed for Loke i det borgerlige Danmark?

Når de stærke fra deres magtposition vil kontrollere de svage og udsatte, så sender det et signal om at det nu er nogle andre værdier i samfundet der er de herskende. Det er en ideologi hvor man IKKE har tillid til hinanden, men i stedet har en forventning om, at alle aktører vil søge at maksimere deres egennytte og desuden snyder og bedrager hvis de kan slippe af sted med det. Tyv tror som bekendt at hver mand stjæler.

Når de selvsamme magthavere så mindsker den mulighed for kontrol som pressen og derigennem borgerne i samfundet har for at få indblik i hvad DE render og laver, så forstærkes dette negative signal i en grad hvor det til sidst næsten er larmende.

Men ak, mistillid er dyrt, ja det er faktisk forbandet ressourcekrævende ikke at stole på sine medmennesker.

Derfor ødsler VKO 16 mia. kr. væk p.a. på et meningsløst aktiveringscirkus som Rigsrevisionen har kaldt nyttesløst i stedet for at bruge midlerne intelligent på uddannelse og efteruddannelse, vækst, ny teknologi og jobskabelse. Det er direkte uansvarligt.

Et andet godt eksempel på hvordan manglende tillid kan blive katastrofal for samfundet er Statsministerens nytårstale, hvor han med ét slag underminerede tilliden til efterlønsordningen. Denne ordning er en meget vigtig bestanddel af vores arbejdsmarkedsmodel; det vi kalder flexicurity modellen, en model resten af Europa i øvrigt misunder os.

Hvis lønmodtagerne ikke længere har tillid til efterlønsordningen, så vil de naturligvis ikke tilmelde sig ordningen. Nej, de vil i stedet spare deres penge og forlange tryghed i ansættelsen ved forhandlingsbordet, for hvem tør længere risikere en fyring når man nærmer sig pensionsalderen? Tilliden til samfundet og trygheden lønmodtageren havde i flexicurity modellen er ved at være væk. Og uden tillid, ingen flexicurity!

Denne mistillid til efterlønsordningen vil på længere sigt skade de danske virksomheders konkurrencevilkår alvorligt og dertil kommer så oveni de ligeså alvorlige menneskelige konsekvenser. De konsekvenser der kan være så svære at få øje på når man sidder og jonglerer med milliarderne i sit excel-regneark.

Lars Løkke Rasmussens kortsigtede udtalelser vil nok desværre få store konsekvenser for samfundet uagtet at efterlønsordningen vil bestå under en rød regering, medmindre vi også genopretter tilliden til ordningen.

Borgernes manglende kontrol giver næring til mistillid og mistillid til selve statsmagten fører en lang række problemer med sig. En ny regering vil komme til at leve med konsekvenserne af denne mistillid og en væsentlig opgave må blive at genoprette tilliden i befolkningen. Tilliden til velfærdsmodellen og til

sundhedssystemet. Tillid så borgerne ikke tegner private forsikringer, der i sidste ende underminerer opbakningen til det offentlige.

Gennemsigtighed i lovgivningsprocessen må også være et nøgleord. En anden måde at genoprette tilliden på er at begynde selv at vise tillid. Ved at stoppe den vanvittige kontrol af mennesker på alle niveauer.

Definitionen på vanvid er, ifølge Albert Einstein, at gøre det samme igen og igen men forvente et nyt resultat hver gang. Vi ved hvad de vil og hvad de står for. Vi kender deres ideologiske standard løsninger. Vi kender til fulde, konsekvenserne af højrefløjens politik. Tror I selv på et nyt resultat denne gang VKO?

Regeringen siger, at de har svarene på Danmarks økonomiske problemer og de borgerlige har (surprise!) præsenteret en plan der placerer byrden solidt på skuldrene af de svageste i samfundet.

Nedskæringer i velfærden igen, igen; og de mest glubske blandt de liberalistiske blodhunde har allerede vejret flere skattelettelser til de rige. Og de får aldrig nok.

Men, tiden er ikke inde til de samme gamle forbenede standardløsninger. Tidens problemer kræver nye svar, nye løsningsmodeller.

Amerikanerne leverer et skoleeksempel på hvordan man internt styrker en industri. Gennem deres utallige krige har amerikanerne formået at fremelske en uovertruffen militærindustri. Militærets store efterspørgsel på død og ødelæggelse har givet dødens købmænd i USA et enormt stort hjemmemarked for deres produkter. Denne efterspørgsel har sikret deres militærs teknologiske overlegenhed og gjort den amerikanske hær til verdens mest formidable krigsmaskine.

Men militærindustrien er også en kæmpe arbejdsgiver og på samme måde som rumforskningen leverer den teknologi til den civile industri. Teknologi der er afledt af forskningen efter bedre våbensystemer. Teknologisk er amerikanerne lysår foran de nærmeste europæiske konkurrenter og mange våbensystemer som f.eks. GPS systemet og internettet der oprindeligt er opfundet til militære formål, benyttes i stigende grad i fredeligt øjemed.

Dette teknologiske forspring er som sagt ikke opstået ud af den blå luft, men afstedkommet fordi Forsvaret i USA til stadighed har efterspurgt flere og bedre våbensystemer. Fornuften og medmenneskeligheden i en indretning hvor en kæmpemæssig erhvervssektor er afhængig af statens stadige efterspørgsel efter mord kan vi selvfølgelig diskutere, men at den amerikanske regerings efterspørgsel på destruktion har skabt en stærk og konkurrencedygtig militærindustri er åbenbart.

Herhjemme har vi også et lidt mindre drabeligt eksempel på det samme med vindmølleindustrien der har skabt mere end 40.000 nye arbejdspladser. En stor efterspørgsel på hjemmemarkedet skabte en stærk og konkurrencedygtig vindmølleindustri.

Det er den ånd vi skal finde frem igen. Ikke kun i forhold til vedvarende energi, men inden for nogle af de områder vi mener Danmark har et stort potentiale.

Det træffer sig således, at OECD har udpeget miljø, energi og velfærd som globale vækstområder og vi synes Danmark har mange fordele der gør at man bør satse behårdt på netop disse områder.

Hvor amerikanerne har deres militær-industrielle kompleks der producerer død og ødelæggelse vil vi hellere skabe en velfærds-industri der skaber omsorg og livskvalitet på en effektiv måde, et miljø-industri kompleks der leverer bæredygtig teknologi og en stærk energi sektor der kan levere vedvarende energi så vi kan blive uafhængige af fossile brændstoffer inden 2050.

Vi skal ikke skære i vores velfærd. Vi skal investere og arbejde os ud af krisen! I stedet for nedskæringer skal vi have modet til at tænke langsigtet. I stedet for håbløs aktivering skal vi skabe reelle jobs og uddannelser til de tusindvis af arbejdsløse, f.eks. med energibesparende forbedringer af offentlige bygninger

SF har således foreslået at fremrykke offentlige investeringer for 10 mia. kr. Det vil skabe arbejdspladser her og nu og samtidig sikre forbedringer af offentlige bygninger. Der er mange skoler, plejehjem og vuggestuer der trænger til at blive renoveret. Investeringerne tjener oven i købet sig selv hjem igen over en årrække pga. lavere energiforbrug, hvilket også gavner miljøet.

Vi vil øge den indenlandske efterspørgsel indenfor alle vækstområderne - bl.a. via lovgivning og reguleringer. En øget indenlandsk efterspørgsel er som sagt helt nødvendig for at sikre de fremtidige eksportmuligheder. Og vi vil desuden også øge virksomhedernes egne investeringer.

De danske virksomheder har faktisk opsparet ret mange penge, men pga. manglende tillid til økonomien vælger de øjeblikket at spare op i stedet for at investere i nyere produktionsanlæg og forsøgsanlæg. De venter på, at efterspørgslen vender tilbage. Men, udviklingen indenfor disse erhverv år går rasende hurtigt og virksomhederne risikerer derfor at sætte deres konkurrenceevne og markedsandele over styr.

Derfor vil vi give private virksomheder mulighed for straks at afskrive alle investeringer i maskiner indtil udgangen af 2012. Det betyder, at danske virksomheder vil få mulighed for at genvinde deres konkurrenceevne. Og det betyder at der kommer gang i hjulene igen.

Desuden vil vi gøre den offentlige indkøbspolitik til en langt mere aktiv del af erhvervspolitikken. Der bruges i dag svimlende 269 mia.kr. om året på offentlige indkøb. Disse mange, mange penge, skal anvendes meget mere ambitiøst, fornuftigt og, tør jeg næsten sige det, idealistisk, end tilfældet er i dag.

Vi skal styrke forskning og udvikling i virksomhederne og vi skal indføre sociale klausuler i kontrakterne så vi kan få flere unge i lære. Det offentlige, både staten og kommunerne, både kan og bør stille krav til sine indkøb også når det gælder miljøet.

Foråret gør mig fuld af forhåbninger for det næste valg. Der hvor mørket er tættest bryder lyset frem, synger Skousen og Ingeman og mørket samler sig i *den* grad over forhandlingerne om 2020 planen. Så vågn til kamp af jer dvale og rejs jer trodsigt i vrirmlen.

Tak for jeres opmærksomhed og glædelig 1. maj ☺